

Centrum światów jest tutaj. Interdyscyplinarny projekt w przestrzeni miejskiej Przemyśla

CELEBRACJE państwowe, narodowe, alternatywne

8–9 września 2023

Zespół kuratorski: Lila Kalinowska, Paweł Korbus, Jadwiga Sawicka

„Centrum światów jest tutaj” to międzynarodowy projekt interdyscyplinarny w przestrzeni miejskiej Przemyśla. Już po raz piąty zaproszeni do udziału w nim artyści i artystki, aktywistki i naukowcy podejmują temat edycji. Całość projektu realizowana jest w ciągu zaledwie dwóch dni, na które składają się wystąpienia, performanse oraz efemeryczna wystawa prezentowana podczas oprowadzania kuratorskiego.

Punktem wyjścia tych działań jest Przemyśl, miasto leżące obecnie przy granicy polsko-ukraińskiej, a na przelocie XIX i XX w. funkcjonujące pomiędzy dwoma silnymi ośrodkami kulturalnymi, Krakowem i Lwowem, w którym językiem inteligencji były rozmaite języki zamieszkującej tu mniejszości z językiem niemieckim jako *lingua Franca* Austro-Węgier; gdzie wychodziły liczne gazety i kwitło życie społeczno-kulturalne. Odwołujemy się do historycznej wielokulturowości miasta, gdzie obok dominujących Polaków, znaczną liczbę stanowili Żydzi oraz Ukraińcy, a w miejscowym garnizonie także m.in. Niemcy, Węgrzy i Czesi. Przemyśl jest miastem zwróconym ku przeszłości; mitologizuje się czasy minionej świetności, która przypadła na ostatnie lata przed wybuchem I wojny światowej. Jest to historia militarna, opowiadana z perspektywy mężczyzn, w której szczególną rolę odgrywa twierdza Przemyśl. W naszym projekcie interesuje nas perspektywa ludności cywilnej, kobiet i mniejszości. Ważna jest także teraźniejszość: od czasu inwazji rosyjskiej na Ukrainę dla tysięcy osób uciekających przed śmiertelnym zagrożeniem Przemyśl był pierwszym bezpiecznym przystankiem. Atmosfera życzliwości, współczucie i chęć niesienia pomocy współistnieją jednak z obawą przed ekonomicznymi konsekwencjami - ciągle bowiem powracają historyczne resentymenty nałożone na homogeniczną narrację PRL o przeszłości, która mocno ukształtowała myślenie Polaków o przeszłości własnego kraju jako etnicznie i religijnie jednolitego. Przygraniczne położenie Przemyśla budzi wśród sporej części mieszkańców wiele niepokoju.

Motyw przewodni tegorocznej edycji:

CELEBRACJE państwowe, narodowe, alternatywne

- **Obchody, świętowania: ceremonie uroczyste i beztrioskie**
- **Uroczyste przejścia, pochody, parady, procesje, pielgrzymki do miejsc szczególnych**
- **Ustanawianie świąt, nadawanie znaczeń,**
- **Obieranie patronatów i matronatów**
- **Rocznice, urodziny i imieniny; inne dni szczególne, publiczne i prywatne**
- **Obyczaje i rytuały: kultywowane, zapomniane, alternatywne/potencjalne: takie, których nie ma, a powinny być, lub osobiste, intymne, czasem wstydlive, o których się nie opowiada.**

Każdy z tych wątków może być rozważany w kontekście przeszłości i/lub teraźniejszości, w

konkretnym kontekście lokalnym i na poziomie bardziej abstrakcyjnym. Zapraszamy artystki i artystów otwartych na działania społeczne, zainteresowanych złożonymi relacjami pomiędzy przeszłością i teraźniejszością oraz alternatywnymi wizjami przyszłości

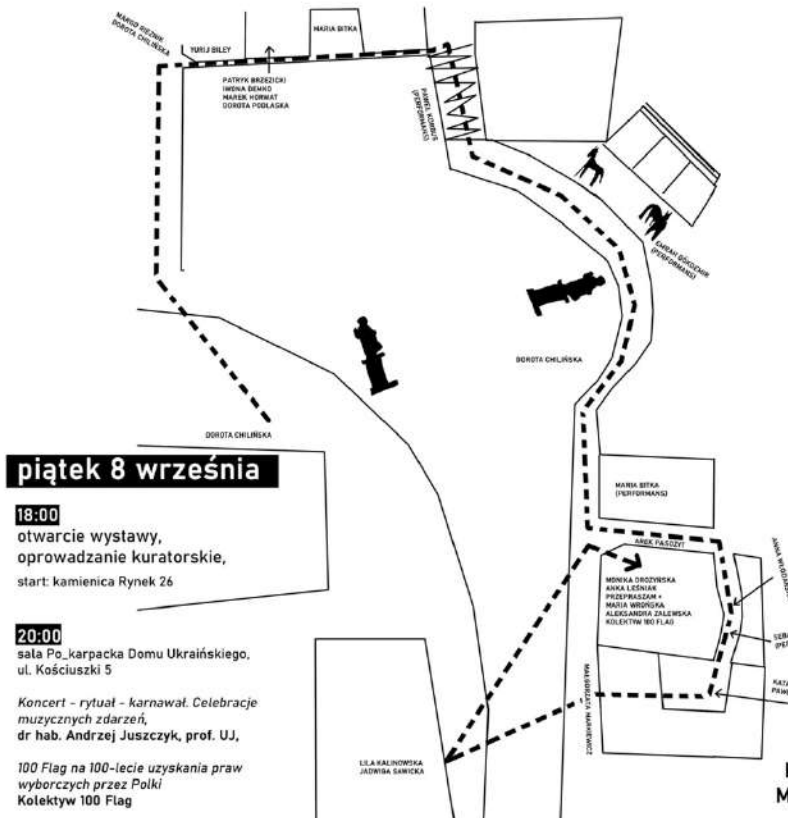
Naszym partnerem jest Strefen Performance Art Festival,

Podobnie jak w poprzednich edycjach współpracują z nami: Towarzystwo Ulepszania Miasto w Przemysłu (oficjalny organizator), Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej, Galeria Sztuki Współczesnej w Przemysłu, Związek Ukraińców w Polsce, Społeczna Inicjatywa Razem na 100.

Artystki i artyści: Yuriy Biley (UA), Maria Bitka, Patryk Brzezicki, Dorota Chilińska, Iwona Demko, Monika Drożyńska, Emrah Gökdemir (TR,D), Sebastian Haenel (D), Marek Horwat, Lila Kalinowska, Paweł Korbus, Przepraszam + (Ola Kozioł, Suavas Levy), Anka Leśniak, Katarzyna Łyszkowska, Małgorzata Markiewicz, Dorota Podlaska, Margo Ryzner (UA), Jadwiga Sawicka, Aga Schroeder i Kolektyw 100 Flag, Maria Wrońska

Prelegentki i prelegenci:

Olga Drenda, pisarka, eseistka, ducholożka,
Dr hab. Andrzej Juszczyk, prof. UJ, Katedra Teorii Literatury UJ,
Prof. Marek Krajewski, Zakład Teorii i Badań Praktyk Społecznych UAM,
Ivanna Matkowska, Katedra historii i teorii sztuki Lwowskiej Narodowej Akademii Sztuk Pięknych
Dr hab. Tomasz Pudłocki, prof. UJ, Instytut Historii UJ,
Dr Marta Ryczkowska, kuratorka, krytyczka i aktywistka,
Aga Schroeder, artystka i aktywistka/ Kolektyw 100 Flag

piątek 8 września

18:00

otwarcie wystawy,
oprowadzanie kuratorskie,
start: kamienica Rynek 26

20:00

sala Po_Karpacka Domu Ukraińskiego,
ul. Kościuszki 5

Koncert – rytuał – karnawał. Celebrowanie
muzycznych zdarzeń,
dr hab. Andrzej Juszczyk, prof. UJ,

100 Flag na 100-lecie uzyskania praw
wyborczych przez Polki
Kolektyw 100 Flag

sobota 9 września

11:00-13:30 Towarzystwo Przyjaciół Nauk
ul. Kościuszki 7

Splendor, władza, sztuka – celebrowanie w przestrzeni publicznej
w Europie Środkowo-Wschodniej w XIX w.
dr hab. Tomasz Pudłocki, prof. UJ

Celebrowanie jako sposób demonstracji działalności społecznej
i politycznej środowisk ukraińskich w okresie międzywojennym
w II Rzeczypospolitej
Ivanna Matkovska, Lwowska Narodowa Akademia Sztuk Pięknych

Centralne, wojewódzkie, powiatowe
–świętowanie w 49 województwach
Olga Drenda, pisarka, antropolożka kultury

Performans – Sebastian Hänel, Streifen Performance Art Festival

14:00-16:00 Galeria Sztuki Współczesnej
ul. Kościuszki 3

Świętowanie i energia
prof. Marek Krajewski, UAM

Święta, pottlach, karnawał, polityka i mecz – o wspólnych elementach
rytuału i świętowania
dr hab. Marcin Brocki, prof. UJ

Joseph Beuys – od filozofii codzienności do zmiany społecznej
dr Marta Ryczkowska, UMCS

Performans – dr Maria Bitka, ASP Wrocław

YURIJ BILEY
MARIA BITKA
MARCIN BROCKI
PATRYK BRZEZICKI
DOROTA CHILIŃSKA
IWONA DEMKO
OLGA DRENDA
MONIKA DROŻYŃSKA
EMRAH GÖKDEMİR
SEBASTIAN HÄNEL
MAREK HORWAT
ANDRZEJ JUSZCZYK
LILIANA KALINOWSKA
PAWEŁ KORBUS
MAREK KRAJEWSKI
ANKA LEŚNIAK
KATARZYNA ŁYSZKOWSKA
MAŁGORZATA MARKIEWICZ
IVANNA MATKOVSKA
PAWEŁ MATYSZEWSKI
AREK PASOŻYT
DOROTA PODLASKA
PRZEPRASZAM+
TOMASZ PUDEŁOCKI
MARGO RIEZNIK
MARTA RYCZKOWSKA
JADWIGA SAWICKA
ANIA WŁODARSKA
MARIA WROŃSKA
ALEKSANDRA ZALEWSKA
KOLEKTYW 100 FLAG

centrum
światów
jest tutaj

8-9 września 2023

Zespół kuratorski:
Lila Kalinowska
Paweł Korbus
Jadwiga Sawicka

/celebracje
państwowe/prywatne/alternatywne

MOST

Artykuł Agaty Sulikowskiej-Dejeny w internetowym kwartalniku ASP Kraków Restart, nr 11, jesień 2023

<https://restartmag.art/centrum-swiatow-jest-tutaj-edycja-v/>

